

KOMENTARZ

Turcja zgadza się na akces Szwecji do NATO

Aleksandra Maria Spancerska

23 stycznia, po trwającym od maja 2022 r. kryzysie dwustronnym, turecki parlament ostatecznie zatwierdził członkostwo Szwecji w NATO. Odblokowując rozszerzenie, Turcja oczekiwała większego wsparcia politycznego i w zakresie bezpieczeństwa od pozostałych członków NATO, przede wszystkim USA.

Z czego wynikało opóźnienie procesu przez Turcję?

Akcesję Szwecji i Finlandii do NATO Turcja uzależniała od zmian w ich polityce [wobec organizacji uznawanych za zagrożenie dla bezpieczeństwa Turcji](#). Dotyczyło to przede wszystkim zaostreżenia stanowiska względem Partii Pracujących Kurdystanu (PKK), wydalenia obywateli tureckich uważanych przez władze Turcji za terrorystów, a także zniesienia sankcji nałożonych na turecki przemysł obronny po operacji militarnej w północnej Syrii w 2019 r. Finlandia co prawda nie wypełniła wszystkich żądań Turcji, m.in. dotyczących ekstradycji, ale już w kwietniu ub.r. została 31. członkiem NATO. Szwedzkie działania władze tureckie uznały za niewystarczające. Stanowisko to uległo złagodzeniu na skutek m.in. zatwierdzenia przez Szwecję ustawodawstwa antyterrorystycznego w czerwcu ub.r. Szwecja podjęła współpracę z Turcją w zakresie zwalczania wszelkich form terroryzmu. Zadeklarowała także wsparcie na poziomie unijnym, np. w kwestii modernizacji unii celnej i liberalizacji wizowej. W efekcie prezydent Recep Tayyip Erdoğan przedłożył parlamentowi protokół zatwierdzający, który został przyjęty 23 stycznia. Za dołączeniem Szwecji do Sojuszu głosowało 287 parlamentarzystów, sprzeciw zgłosiło 55, a 4 członków parlamentu wstrzymało się od głosu. Akcesję poparł obóz rządowy oraz największa partia opozycyjna. Sprzeciw wobec członkostwa Szwecji w NATO wyraziła lewica i jedna z partii nacjonalistycznych i konserwatywnych, uzasadniając, że żądania Turcji nie zostały spełnione przez stronę szwedzką.

Jaka była rola relacji z USA?

Turecka zgoda na akcesję Szwecji do NATO była powiązana z chęcią kupna od USA 40 samolotów wielozadaniowych F-16 oraz 80 zestawów modernizacyjnych do już posiadanych maszyn. Administracja prezydenta Joe Bidena wspierała ten proces, a Kongres go blokował. Oponenci Bidena (np. były szef komisji spraw zagranicznych Bob Mendez) podkreślali konfrontacyjny charakter polityki zagranicznej Turcji i ryzyko wykorzystania przez nią F-16 np. w sporach terytorialnych z Grecją. Złagodzenie retoryki prezentowanej przez przeciwników Turcji w amerykańskim Kongresie nastąpiło po podróży Erdoğan do Grecji pod koniec ub.r. Chociaż Turcja w dalszym ciągu nie otrzymała wymaganego sprzętu, 24 stycznia prezydent Biden wysłał list do Kongresu, w którym poprosił o zgodę na sprzedaż. Proces może jednak w dalszym ciągu być blokowany w Kongresie, m.in. na skutek tureckiego stanowiska względem [wojny Izraela z Hamasem](#).

Jakie będą polityczne skutki decyzji?

Turecka zgoda na akcesję Szwecji do Sojuszu wzmocniła presję na Węgry, które są ostatnim państwem blokującym. Chociaż Rosja od początku krytykowała wysiłki Szwecji i Finlandii podejmowane w celu przystąpienia do NATO, aprobatą tureckiego parlamentu dla szwedzkiego członkostwa w Sojuszu nie spowodowała ostrzejszej reakcji dyplomatycznej Rosji i nie zapowiada pogorszenia relacji bilateralnych (zgodnie z oświadczeniem Jurija Uszakowa,

KOMENTARZ PISM

głównego doradcy ds. polityki zagranicznej prezydenta Rosji, Władimir Putin ma złożyć wizytę w Turcji w lutym i omówić z Erdoğanem m.in. rozwój sytuacji na Ukrainie) Turecka zgoda na akcesję Szwecji do Sojuszu nie przyczyni się do zmian w tureckiej polityce, ponieważ kraj ten na przestrzeni lat popierał politykę rozszerzenia. Stwarza jednocześnie możliwość zakończenia impasu dyplomatycznego między

Turcją a Zachodem, w szczególności w jej relacjach ze Stanami Zjednoczonymi. Wejście Szwecji do NATO wzmocni zdolność Sojuszu do odstraszenia i obrony przed rosyjską agresją skierowaną przeciw krajom członkowskim w regionie, stworzy także możliwość wykorzystania szwedzkiego terytorium do prowadzenia operacji obronnej.